

**Hallituksen esitys eduskunnalle diplomaattisten edustustojen, konsuliedustustojen tai kansainvälisissä hallitustenvälisissä järjestöissä toimivien edustustojen työntekijöiden perheenjäsenten ansiotyöstä Suomen tasavallan ja Uruguayn itäisen tasavallan välillä tehdyn sopimuksen hyväksymiseksi ja voimaansaattamiseksi**

## **ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ**

Esityksessä ehdotetaan, että eduskunta hyväksyisi Suomen tasavallan hallituksen ja Uruguayn itäisen tasavallan hallituksen välisen sopimuksen diplomaattisten edustustojen, konsuliedustustojen tai kansainvälisissä hallitustenvälisissä järjestöissä toimivien edustustojen työntekijöiden perheenjäsenten ansiotyöstä sekä lain sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta.

Useissa maissa edustustojen henkilökunnan perheenjäsenten työskentely on periaatteessa mahdollista, mutta työllistymisen edellytyksenä on diplomaattituksesta ja immunitetista luopuminen, jollei työnteon ehdoista tehdä erillistä niin kutsuttua perhe- ja puolisosopimusta hallitusten välillä. Suomen ja Uruguayn välisessä sopimuksessa määrätään tarkemmin työtä koskevista edellytyksistä, lupamenettelyistä ja työtä tekevän perheenjäsenen asemasta. Sopimuksen perusteella perheenjäsenellä on lähtökohtaisesti velvollisuus maksaa vastaanottajavaltiossa tulovero- ja sosiaaliturvamaksuja siellä tekemästään ansiotyöstä saamastaan palkasta. Työntekoon sovelletaan vastaanottajavaltion kansallista lainsäädäntöä.

Suomen ja Uruguayn välisessä sopimuksessa sovitaan, että sallittavan ansiotyön luonteelle tai lajille ei aseteta rajoitteita. Erityistä kelposuutta edellyttävässä ammatissa tai toiminnassa on kuitenkin noudatettava vastaanottajavaltion määräyksiä. Lisäksi lupa ansiotyön tekemiseen voidaan myös evätä tapauksissa, joissa turvallisuussyistä työhön voidaan ottaa ainoastaan vastaanottajavaltion kansalaisia.

Sopimus tulee voimaan toiseksi seuraavan kuukauden ensimmäisenä päivänä sen jälkeen, kun jälkimmäinen ilmoitus sopimuksen voimaantulon edellyttämien kansallisten menettelyjen päättämisestä on vastaanotettu. Esitykseen sisältyy ehdotus laiksi sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta. Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan valtioneuvoston asetuksella säädettävänä ajankohtana samaan aikaan kuin sopimus tulee voimaan.

---

## SISÄLLYS

|                                                                                             |    |
|---------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ .....                                                       | 1  |
| PERUSTELUT .....                                                                            | 4  |
| 1 Asian tausta ja valmistelu .....                                                          | 4  |
| 1.1 Tausta .....                                                                            | 4  |
| 1.2 Valmistelu .....                                                                        | 5  |
| 2 Sopimuksen tavoitteet .....                                                               | 6  |
| 3 Keskeiset ehdotukset .....                                                                | 6  |
| 4 Esityksen vaikutukset .....                                                               | 6  |
| 4.1 Taloudelliset vaikutukset .....                                                         | 6  |
| 4.2 Vaikutukset viranomaisten toimintaan .....                                              | 6  |
| 4.3 Muut yhteiskunnalliset vaikutukset .....                                                | 6  |
| 4.4 Vaikutukset sukupuolten tasa-arvoon .....                                               | 7  |
| 5 Lausuntopalaute .....                                                                     | 7  |
| 6 Sopimuksen määräykset ja niiden suhde Suomen lainsäädäntöön .....                         | 8  |
| 7 Voimaantulo .....                                                                         | 13 |
| 8 Ahvenanmaan maakuntapäivien suostumus .....                                               | 13 |
| 9 Suhde muihin esityksiin .....                                                             | 13 |
| 10 Eduskunnan suostumuksen tarpeellisuus ja käsittelyjärjestys .....                        | 13 |
| 10.1 Eduskunnan suostumuksen tarpeellisuus .....                                            | 13 |
| 10.2 Käsittelyjärjestys .....                                                               | 14 |
| LAKIEHDOTUS .....                                                                           | 15 |
| Laki 15                                                                                     |    |
| diplomaattisten edustustojen, konsuliedustustojen tai kansainvälisissä hallitustenvälisissä |    |
| järjestöissä toimivien edustustojen työntekijöiden perheenjäsenten ansiotyöstä Uruguayn     |    |
| itäisen tasavallan kanssa tehdystä sopimuksesta .....                                       | 15 |
| SOPIMUSTEKSTI .....                                                                         | 16 |

## PERUSTELUT

### 1 Asian tausta ja valmistelu

#### 1.1 Tausta

##### *Perhe- ja puolisosopimukset*

Kahdensivuisilla sopimuksilla diplomaattisen edustuston, konsuliedustuston sekä kansainvälisessä järjestössä toimivan edustuston henkilöstön perheenjäsenien ansiotyön tekemisestä, jäljempänä perhe- ja puolisosopimus tai sopimus, on tarkoitus helpottaa perheenjäsenien työskentelyä asemamaassa ja mahdollistaa työskentely ilman, että heidän tarvitsee luopua diplomaattistatuksestaan niissä tapauksissa, joissa diplomaattistatuksesta luopuminen vastaanottajavaltion noudattaman käytännön mukaan muutoin olisi työskentelyn edellytyksenä. Diplomaattisia suhteita koskevan Wienin yleissopimuksen (SopS 3 ja 4/1970), jäljempänä Wienin diplomaattisopimus, ja konsulisuhteita koskevan Wienin yleissopimuksen (SopS 49 ja 50/1980), jäljempänä Wienin konsulisopimus, perusteella myönnettävät erioikeudet ja -vapaudet soveltuvat tietyin osin myös diplomaattisten edustustojen henkilöstön talouteen kuuluviin perheenjäseniin.

Wienin diplomaattisopimuksen 37 artikla määrittelee sen, mitä erioikeuksia ja -vapauksia kunkin henkilöstöryhmän perheenjäsenet nauttivat. Diplomaattisen edustajan perheenjäsen on vapaa esimerkiksi vastaanottajavaltion rikosoikeudellisesta tuomiovallasta ja pääsääntöisesti hänet on myös vapautettu vastaanottajavaltion siviilioikeudellisesta ja hallinnollisesta tuomiovallasta, paitsi ansiotyöhön liittyvissä kysymyksissä. Yleisesti katsotaan, että Wienin diplomaattisopimus ei estä diplomaatin tai muun lähetetyn virkamiehen perheenjäsenen työskentelyä asemamaassa. Kuitenkin joissakin valtioissa työskentelyn edellytyksenä on sellaisen perhe- ja puolisosopimuksen tekeminen, jossa säännellään tarkemmin työtä koskevista edellytyksistä, lupamenettelyistä ja työtä tekevän perheenjäsenen asemasta. Sopimusten perusteella tehtävän ansiotyön osalta perheenjäsenet ovat vastaanottajavaltion vero- ja sosiaaliturvajärjestelmien alaisia. Työntekoon sovelletaan vastaanottajavaltion kansallista lainsäädäntöä.

Vaikka perhe- ja puolisosopimukset kattavat määritelmiensä mukaisesti pääsääntöisesti edustustoihin akkreditoitujen henkilöiden puoliset sekä mukana seuraavat alaikäiset tai riippuvaisessa asemassa olevat lapset, sopimuksilla on käytännössä merkitystä lähinnä puolisojen työskentelymahdollisuuksien kannalta. Sopimukset eivät koske perheenjäseniä, jotka ovat vastaanottajavaltion kansalaisia tai asuvat pysyvästi vastaanottajavaltiossa.

Suomella on voimassa perhe- ja puolisosopimus Kanadan (SopS 12/1989), Britannian (SopS 24/1990), Yhdysvaltojen (SopS 13/1996), Unkarin (SopS 20/2003), Chilen (SopS 85/2005), Serbian (SopS 30 ja 31/2016), Vietnamin (SopS 34 ja 35/2016), Israelin (SopS 40 ja 41/2016), Argentiinan (SopS 56 ja 57/2016), Etelä-Afrikan (SopS 2 ja 3/2018), Kolumbian (SopS 8 ja 9/2019), Perun (SopS 10 ja 11/2019), Intian (SopS 13 ja 14/2019), Brasilian (SopS 16 ja 17/2019), Namibian (SopS 47 ja 48/2022) ja Ukrainan (SopS 12 ja 13/2025) kanssa. Sopimukset on tehty vastavuoroisuuden perusteella yleisen luvan antamiseksi edustuston henkilöstön perheenjäsenille, jotta he voisivat tehdä ansiotyötä vastaanottajavaltiossa. Australian ja Kazakstanin kanssa sopimusneuvottelut ovat vireillä. Kriteereinä sopimuskumppanien valinnassa on pidetty valtion jo tekemää ehdotusta Suomelle neuvottelujen aloittamisesta. Toiseksi on edellytetty, että valtiosopimus on kyseisessä maassa edellytyksenä perheenjäsenen diplomaattistatuksen säilyttämiseksi tämän tehdessä ansiotyötä asemamaassa. Kolmanneksi on edellytetty, että Suomella on erityinen intressi saada sopimus aikaiseksi kyseisen maan kanssa

huomioiden erityisesti se, että työskentely olisi muutoin mahdollista kyseisessä maassa ja perheenjäsenillä olisi halukkuutta ja edellytyksiä työskennellä kyseisessä maassa.

Uusien perhe- ja puolisosopimusten tekemiselle on edelleen tarvetta. Useissa maissa edustustojen henkilökunnan puolisoiden työskentely on periaatteessa mahdollista, mutta työllistymisen edellytyksenä on diplomaattituksesta ja immuniteetista luopuminen, ellei sopimusta tehdä. Ulkomaanedustustossa työskentelevien puolisoiden työllistyminen on haaste, johon ulkoministeriö pyrkii aktiivisesti vaikuttamaan. Puolison työskentelymahdollisuus ulkomaankierroksen aikana koetaan merkittäväksi kannustimeksi, joka vaikuttaa virkamiehen edellytyksiin siirtyä ulkomaanedustukseen.

*Diplomaattisten ja konsuliedustustojen henkilöstön sekä kansainvälisessä järjestössä toimivan edustuston henkilöstön oleskelu Suomessa*

Ulkomaalaisen työskentely Suomessa edellyttää ulkomaalaislain (301/2004) nojalla työntekijän oleskelulupaa (3 § 1 momentin 6 kohta, 70–74 §), ellei kyse ole työstä, jota on mahdollista tehdä muulla oleskeluluvalla (74 §) tai ilman oleskelulupaa (81 b §). Ulkomaalaisen on myös mahdollista harjoittaa yritystoimintaa harkintaan perustuvalla yrittäjän oleskeluluvalla, joka muun muassa edellyttää elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen osapäätöksen (79 ja 79 a §).

Virallisten työntekijöiden huollettavien ansiotyöstä Suomen tasavallan hallituksen ja Amerikan yhdysvaltojen hallituksen kanssa tehdyn sopimuksen hyväksymistä koskevassa hallituksen esityksessä, joka on tarkoitettu antaa eduskunnalle viikolla 43/2025, ulkomaalaislakia on ehdotettu muutettavaksi siten, että perhe- ja puolisosopimuksissa tarkoitettavat huollettavat tai perheenjäsenet saavat työskennellä Suomessa sen oleskeluluvan turvin, joka heillä jo on hakematta työntekoa varten myönnettävää oleskelulupaa. Lisäksi maassa laillisesti oleskelevat perhe- ja puolisosopimuksissa tarkoitettavat huollettavat tai perheenjäsenet, jotka eivät tarvitse oleskelulupaa, saisivat saman oikeuden.

## **1.2 Valmistelu**

### *Sopimuksen valmistelu*

Keskusteluja perhe- ja puolisosopimuksen tarpeesta Uruguayn kanssa on käyty syksystä 2022 alkaen. Uruguaylla on Suomessa edustusto, josta se edustautuu myös muun muassa Puolaan. Suomella ei ole edustustoa Uruguayssa, mutta maassa on merkittäviä suomalaisia investointeja. Sopimuksen on katsottu edistävän kahdenvälisiä suhteita.

Suomen ja Uruguayn väliset perhe- ja puolisosopimusneuvottelut käytiin Suomen mallisopimuksen perusteella. Mallisopimus pohjautuu Euroopan neuvoston mallisopimukseen (Euroopan neuvoston ministerikomitean suositus nro R (87) 2, annettu 12 päivänä helmikuuta 1987). Suomen tasavallan hallituksen ja Uruguayn hallituksen väliset neuvottelut saatiin päätökseen elokuussa 2023. Sopimuksen neuvottelusta vastasi ulkoministeriön EU- ja valtiosopimusoikeuden yksikkö ja neuvottelut käytiin Suomen Buenos Airesin suurlähetystön välityksellä. Sopimuksen allekirjoittivat osastopäällikkö Anna-Kaisa Heikkinen ja suurlähettiläs Alejandra de Bellis Bonilla Helsingissä 18.11.2024.

### *Kansallinen valmistelu*

Uruguayn kanssa neuvotellusta luonnoksesta perhe- ja puolisosopimukseksi pyydettiin lausunnot sisäministeriöltä, työ- ja elinkeinoministeriöltä, sosiaali- ja terveysministeriöltä ja Maahanmuuttovirastolta. Sisäministeriö ilmoitti, ettei sillä ole lausuttavaa, sillä sopimus ei sisällä sen toimialaan kuuluvia määräyksiä. Työ- ja elinkeinoministeriö ei näe estettä sopimuksen allekirjoittamiselle. Maahanmuuttovirasto katsoi, että sopimus ei edellytä siltä erillisiä toimenpiteitä, sillä sopimus on asiasisällöltään suurilta osin samansisältöinen aiempien vastaavien sopimusten kanssa. Tasavallan presidentti myönsi allekirjoitusvaltuudet 18.10.2024.

Hallituksen esitys on valmisteltu virkатыönä ulkoministeriössä. Esityksestä pyydettiin lausuntoja Lausuntopalvelu.fi -sivuston kautta. Lausuntopyyntö, muut kuin yksityishenkilöiden antamat lausunnot ja lausuntoyhteenvedot ovat saatavilla valtioneuvoston hankesivuilla hankenumeraalla UM003:00/2025. Lausuntojen sisältöä selvitetään jäljempänä jaksossa 5.

## **2 Sopimuksen tavoitteet**

Sopimuksen tavoitteena on mahdollistaa diplomaattisen edustuston, konsuliedustuston sekä kansainvälisessä järjestössä toimivan edustuston henkilöstön perheenjäsenien työnteko Uruguayssa ilman, että heidän tarvitsee luopua diplomaattistatuksesta niissä tapauksissa, joissa diplomaattistatuksesta luopuminen vastaanottajavaltion noudattaman käytännön mukaan muutoin olisi työskentelyn edellytyksenä. Vastaavasti Suomi takaa sopimuksessa työntöön edellytykset Uruguayn vastaavassa asemassa oleville perheenjäsenille Suomessa.

## **3 Keskeiset ehdotukset**

Esityksessä ehdotetaan, että eduskunta hyväksyisi Uruguayn kanssa tehdyn perhe- ja puolisosopimuksen. Esitys sisältää myös ehdotuksen niin sanotuksi blankettilaiksi, jolla saatetaan voimaan sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvat määräykset.

## **4 Esityksen vaikutukset**

### **4.1 Taloudelliset vaikutukset**

Esityksellä ei ole suoranaisia taloudellisia vaikutuksia.

### **4.2 Vaikutukset viranomaisten toimintaan**

Sopimuksella ei arvioida olevan merkittäviä vaikutuksia viranomaisten toimintaan.

Yleisesti perhe- ja puolisosopimuksilla poistetaan ennakolta esteitä diplomaattisen edustuston, konsuliedustuston tai kansainvälisessä järjestössä toimivan edustuston henkilöstön perheenjäsenien työnteolta niissä vastaanottajavaltioissa, joissa työntöön edellytyksenä on valtiosopimus. Sopimukset helpottavat myös Suomessa olevien vieraiden valtioiden edustustojen henkilökunnan perheenjäsenien työskentelyä. Lisäksi sopimukset selkeyttävät mahdollisissa tulkintatilanteissa henkilön työskentelyyn liittyvää lainkäyttöllistä koskemattomuutta. Toisaalta sopimusten arvioidaan helpottavan Suomen ulkomailla olevien edustustojen henkilöstön tarvetta selvittää yksittäistapauksissa työntöön edellytyksiä.

### **4.3 Muut yhteiskunnalliset vaikutukset**

Perhe- ja puolisosopimuksilla edistetään osaltaan Suomen ulkomailla olevan diplomaattisen edustuston, konsuliedustuston tai kansainvälisessä järjestössä toimivan edustuston henkilöstön

perheenjäsenten työntekoa asemamaassa sekä vastavuoroisesti Suomessa toimivien edustustojen lähetetyn henkilöstön perheenjäsenten työntekoa Suomessa. Sopimuksilla on myönteinen vaikutus myös Suomen edustustoissa työskentelevien virkamiesten perheenjäsenten työllistymiseen.

Sopimukset vaikuttavat yksittäisten henkilöiden työllistymiseen Suomessa ja/tai sopimusvaltiossa. On kuitenkin huomattava, että puolison työllistymisen esteenä on usein myös sellaisia asemamaan tilanteeseen liittyviä tekijöitä, jotka eivät ole poistettavissa perhe- ja puolisosopimuksin. Voimassa olevia sopimuksia on sovellettu 1990-luvulta lähtien muutamaa kymmeniä Suomessa työtä tekeviin henkilöihin. Sopimusten perusteella työllistyneistä suomalaisista ei ole saatavissa tarkkoja lukuja.

Sopimuksilla on merkitystä yksittäisen henkilön oikeussuojan kannalta, koska täydellistä luopumista diplomaattistatuksesta ei ole pidettävä suositeltavana edustuston henkilöstön puolisoitten työllistymisen mahdollistamiseksi. Täydellinen luopuminen voisi johtaa siihen, että diplomaattistatuksesta luopuneeseen perheenjäsenen kohdistuvia vastaanottajavaltion toimia voitaisiin käyttää Wienin diplomaattisopimuksen tai Wienin konsulisopimuksen tarkoituksen ja päämäärän sivuuttamiseksi. Sopimuksen myötä työtätekevä puoliso ei luovu diplomaattistatuksesta, mutta häntä ei ole vapautettu siviilioikeudellisesta ja hallinnollisesta lainkäyttövallasta kyseiseen ansiotyöhön liittyvissä kysymyksissä, minkä voidaan katsoa palvelevan työnantajan etua sekä yhteiskunnan kokonaisuutta. Rikosoikeudellisesta koskemattomuudesta luopuminen tapahtuisi tapauskohtaisesti ansiotyöhön liittyvissä tapauksissa ulkoministeriön harkinnan mukaan.

#### **4.4 Vaikutukset sukupuolten tasa-arvoon**

Perhe- ja puolisosopimusten tekeminen edistää osaltaan naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta annetun lain (609/1986) ja yhdenvertaisuuslain (1325/2014) tavoitteiden ja ulkoministeriön perhepoliittisten tavoitteiden toteutumista. Perheen kokonaistilanteen vaikuttaessa yhä selvemmin siirtymishalukkuuteen, tavoitteena on löytää lisää siirtotalukkuutta ja sukupuolten tasa-arvoa tukevia käytäntöjä.

### **5 Lausuntopalaute**

Sopimuksen allekirjoittamisesta järjestettiin ministeriöiden ja viranomaisten välinen lausuntokierros 11.4.2024–3.5.2024. Lausunnon antoivat sisäministeriö, työ- ja elinkeinoministeriö ja Maahanmuuttovirasto. Sisäministeriöllä ei ollut lausuttavaa esityksestä.

Työ- ja elinkeinoministeriö kiinnitti huomiota ulkomaalaislain (301/2004) 53, 69 ja 81 a §:iin todeten, että sopimus ei edellytä mainittujen lainkohtien näkökulmasta lainsäädäntömuutoksia. Lisäksi ministeriö katsoi, että sopimus on linjassa muiden vastaavanlaisten sopimusten kanssa.

Maahanmuuttovirasto totesi, että sopimusluonnos on suurilta osin samansisältöinen aiempien vastaavien sopimusten kanssa. Virasto pitää tärkeänä, että sillä on ajantasaiset tiedot perhe- ja puolisosopimuksista ja niiden voimaantulosta tiedotetaan virastoa aktiivisesti, jotta varmistetaan sitoumusten asianmukainen soveltaminen.

Luonnos hallituksen esitykseksi on ollut lausuntokierroksella 6.10.–14.11.2025 Lausuntopalvelu.fi -palvelun kautta. Lausuntoja pyydettiin viideltä taholta ja myös muilla tahoilla oli mahdollisuus lausua asiasta. Määräaikaan mennessä lausuntoja annettiin yhteensä kahdelta taholta: sosiaali- ja terveysministeriö ja Maahanmuuttovirasto. Sisäministeriö ja valtiovarainministeriö ilmoittivat, ettei niillä ole asiassa lausuttavaa.

Lausuntopyyntö ja lausunnot ovat saatavilla osoitteessa [valtioneuvosto.fi/hankkeet](https://valtioneuvosto.fi/hankkeet) tunnuksella UM003:00/2025.

Sosiaali- ja terveysministeriö toi lausunnossaan esiin, että Uruguayn kanssa sosiaaliturvasta tehty sopimus on allekirjoitettu 7.10.2025 ja se tulee voimaan, kun tarvittavat voimaansaattamistoimet on tehty molemmissa maissa. Sosiaaliturvasopimuksen tultua voimaan, maiden välillä liikkuvien henkilöiden sosiaaliturvan määräytymiseen vaikuttaa kummankin maan kansallisen lainsäädännön lisäksi sosiaaliturvasopimuksen määräykset. Sosiaaliturvasopimuksen voimaantultua se soveltuu myös Suomen ja Uruguayn välisen perhe- ja puolisosopimuksen perusteella työskenteleviin henkilöihin. Sopimuksen 7 artiklan yksityiskohtaisia perusteluja on näiltä osin täydennetty.

Maahanmuuttovirasto kannatti sopimuksen hyväksymistä ja katsoi, että perhe- ja puolisosopimusten tekeminen eri valtioiden kanssa sujuvoittaa viranomaisten toimintaa ja helpottaa perhe- ja puolisosopimusten mukaisten huollettavien työnteko-oikeuden saamista. Se kiinnitti huomiota siihen, että Suomen ja Yhdysvaltojen välistä perhe- ja puolisosopimuksen hyväksymistä koskevassa hallituksen esityksessä (HE 155/2025 vp) ehdotettujen ulkomaalaislain 81 a ja 81 b §:n muutosten tultua voimaan Maahanmuuttovirasto ei enää myönnä oleskelulupia perhe- ja puolisosopimusten mukaisille huollettaville. Siten on tärkeää huomioida, että oleskeluluvan myöntävä viranomainen eli ulkoministeriö informoi oleskeluluvansaajia oleskelulupaan kuuluvasta työnteko-oikeudesta ja vastaa asiakkaiden kyseisiin oleskelulupiin liittyviin tiedusteluihin. Maahanmuuttovirastolla ei ole tietoa perhe- ja puolisosopimusten mukaisten huollettavista eikä toimivaltaa neuvoa heitä kysymyksissä, jotka koskevat ulkoministeriön myöntämiä oleskelulupia.

## **6 Sopimuksen määräykset ja niiden suhde Suomen lainsäädäntöön**

**1 artikla. Tarkoitus.** Artiklan mukaan osapuolet sopivat vastavuoroisesti siitä, että niiden lähettäjävaltion työntekijöiden perheenjäsenille, jotka on määrätty toimimaan virallisessa tehtävässä vastaanottajavaltiossa diplomaattisen edustuston, konsuliedustuston tai kansainvälisessä hallitustenvälisessä järjestössä toimivan edustuston jäsenenä, annetaan lupa tehdä ansiotyötä vastaanottajavaltiossa tämän sopimuksen määräysten mukaisesti. Edellä jaksossa 1 ja jäljempänä jaksossa 9 on selostettu, että ulkomaalaislain 81 a ja 81 b §:ien muutosten jälkeen Suomessa perhe- ja puolisosopimuksissa sovittu työnteko-oikeus perustuisi jatkossa suoraan ulkomaalaislakiin eikä erillistä työntekijän oleskelulupaa enää tarvittaisi.

**2 artikla. Määritelmät.** Artiklassa määritellään sopimuksen keskeinen termistö. Perhe- ja puolisosopimusten soveltamisen kannalta keskeisiä termejä ovat ”työntekijä”, ”perheenjäsen” ja ”ansiotyö”.

Työntekijä on määritelty artiklan 1 kohdan i alakohdassa. Termillä ”työntekijä” kuvataan tarkasti ne henkilöt, joiden perheenjäseniin sopimus soveltuu.

Artiklan 1 kohdan ii alakohdan mukaisella ”perheenjäsenen” määritelmällä tarkoitetaan aviopuolisoa, rekisteröityä kumppania tai työntekijän mukana seuraavaa ja hänen kotitalouteensa kuuluvaa naimatonta ja hänen huollettavanaan olevaa lasta, joka on ilmoitettu vastaanottajavaltiolle tällaiseksi ja jonka vastaanottajavaltio on hyväksynyt tällaiseksi.

Suomessa perheenjäsenen määritelmä ilmenee ulkomaalaislain 37 §:stä, jonka mukaan perheenjäseneksi katsotaan Suomessa asuvan henkilön aviopuoliso sekä alle 18-vuotias naimaton lapsi, jonka huoltaja on Suomessa asuva henkilö tai tämän aviopuoliso. Perheenjäseneksi katsotaan myös samaa sukupuolta oleva henkilö, jos parisuhde on

kansallisesti rekisteröity. Aviopuolisoihin rinnastetaan jatkuvasti yhteisessä taloudessa avioliitonomaisissa olosuhteissa elävät henkilöt sukupuolestaan riippumatta. Tällaisen rinnastuksen edellytyksenä on, että he ovat asuneet vähintään kaksi vuotta yhdessä. Asumisaikaa ei edellytetä, jos henkilöillä on yhteisessä huollossa oleva lapsi tai jos on muu painava syy. Painavana syynä on käytännössä pidetty edustuston virallista ilmoitusta perhesiteestä. Lapseen rinnastetaan myös alle 18-vuotias naimaton lapsi, joka on huoltajansa tosiasiallisessa huollossa ja tosiasiallisen huollon tarpeessa oleskelulupahakemuksen ratkaisupäivänä, mutta jonka huoltosuhteesta ei ole saatavissa virallista selvitystä (kasvattilapsi).

Suomessa diplomaattisen henkilökunnan perheenjäsenten osalta tulkinnan lähtökohtana on ulkomaalaislain 37 §. Suomeen lähetettyjen sopimusvaltion diplomaatti- ja konsuliedustuston työntekijöiden perheenjäsenten osalta perheenjäsenen määritelmään vaikuttaa myös ulkomaalaislain 69 §:n 3 momentti, jossa säädetään ulkoministeriöstä oleskelulupaviranomaisena. Kyseisen säännöksen mukaan ulkoministeriö myöntää tilapäisen oleskeluluvan lähettäjävaltiota Suomessa edustavan diplomaatti- ja konsuliedustuston henkilökuntaan kuuluvalla, hänen perheenjäsenelleen ja 18–19-vuotiaalle jälkeläiselle suoraan alenevassa polvessa samoin kuin hänen puolisonsa vastaavalle jälkeläiselle. Näin ollen Suomeen lähetettyjen sopimusvaltion työntekijöiden perheenjäseniksi katsotaan hyväksyttävänä olevaa sopimusta sovellettaessa ulkomaalaislain 37 §:ssä tarkoitettujen henkilöiden lisäksi diplomaatti- ja konsuliedustuston henkilökuntaan kuuluvan 18–19-vuotiaat jälkeläiset suoraan alenevassa polvessa samoin kuin hänen puolisonsa vastaavat jälkeläiset.

Sopimuksen allekirjoittamisen jälkeen suomenkielisessä sopimustekstissä perheenjäsenä koskevassa määritelmässä havaittiin epä johdonmukaisuus englanninkieliseen sopimustekstiin verrattuna. Uruguaylle lähetettiin 30.10.2025 korjausnootti (VN/25431/2023-UM-12), jossa perheenjäsenen määritelmää tarkennettiin, siten että siitä käy selvästi ilmi sen kattavan myös hallitustenvälisessä järjestössä toimivan edustuston työntekijän mukana seuraavan lapsen. Käännöksestä oli jäänyt pois sana ”edustuston”.

Ansiotyö määritellään artiklan 1 kohdan iii alakohdassa. Sopimuksen mukaan ansiotyö tarkoittaa yksityisoikeudelliseen työsopimukseen perustuvaa työtä, itsenäistä ammatinharjoittamista tai itsenäistä yksityisen yritystoiminnan harjoittamista. Sopimusta ei sovelleta perheenjäsenen työskentelyyn lähettäjävaltion tai muun valtion diplomaattisessa edustustossa tai konsuliedustustossa taikka kansainvälisen hallitustenvälisessä järjestössä toimivassa edustustossa. Sopimus ei myöskään vaikuta millään tavoin tällaiseen työskentelyyn.

**3 artikla. Edellytykset.** Sopimuksen 3 artiklassa määrätään erityispätevyyttä edellyttävistä ja kansallisen turvallisuuden perusteella rajatuista tehtävistä, tutkintojen tunnustamisesta sekä ansiotyöluvan päättymisestä.

Ansiotyön luonteelle tai lajille ei lähtökohtaisesti ole perhe- ja puolisosopimuksissa asetettu rajoituksia. Tästä määrätään sopimuksen 3 artiklan 1 kohdassa. Perheenjäsenelle sopimuksen perusteella myönnetty lupa tehdä ansiotyötä ei merkitse vapautusta työsuhteeseen tavanomaisesti muuten sovellettavista ammattipätevyys- ja muista vaatimuksista. Vastaanottajavaltiolla on varattu oikeus evätä luvan myöntäminen työhön, jota turvallisuussyistä voi tehdä vain vastaanottajavaltion kansalainen. Ilman nimenomaista tämän sisältöistä sopimusmääräystäkin on katsottava, ettei vastaanottajavaltiolla ole velvollisuutta myöntää lupaa ansiotyöhön perhe- ja puolisosopimuksen nojalla silloin, kun on kyse tehtävistä, joihin kansallisen lainsäädännön mukaan voidaan nimittää vain vastaanottajavaltion kansalainen. Lisäksi työntekijältä voidaan edellyttää tietyillä aloilla erityistä pätevyyttä, lupaa

tai hyväksyttyä terveydentilaa ennen luvan myöntämistä ansiotyöhön. Lupia vaaditaan esimerkiksi terveydenhoito-, kuljetus- ja ravintola-aloilla.

Artiklan 2 kohdan mukaan perhe- ja puolisosopimus ei merkitse tutkintojen, todistusten tai opintojen automaattista vastavuoroista tunnustamista osapuolten välillä. Tällainen tunnustaminen edellyttää vastaanottajavaltiossa voimassa olevien menettelyiden sekä asiaa koskevien lainsäädännöllisten ja hallinnollisten määräysten noudattamista. Sopimusmääräyksellä pyritään turvaamaan kansallisesti yhdenmukaisten ammatillisten vaatimusten noudattaminen hakeuduttaessa erityispätevyyttä edellyttäviin tehtäviin.

Tutkintojen tunnustamisesta vastaa Suomessa Opetushallitus, joka toimii EU:n yleisen tutkintojen tunnustamisjärjestelmän kansallisena yhteyspisteenä. Opetushallitus jakaa tietoa tunnustamisjärjestelmästä sekä tutkintojen tunnustamismenettelyistä. Tutkintojen tunnustamisesta on Suomessa säädetty esimerkiksi laissa ulkomailla suoritettujen korkeakouluopintojen tuottamasta virkakelpoisuudesta (1385/2015) sekä laissa ammattipätevyyden tunnustamisesta (1384/2015).

Perheenjäsenen diplomaattinen asema Suomessa päättyy aina, kun lähetetyn työntekijän virkatehtävä päättyy ja hän poistuu maasta. Artiklan 3 kohdan mukaisesti lupa tehdä ansiotyötä päättyy silloin, kun lähetetyn työntekijän tehtävä vastaanottajavaltiossa päättyy, tai kun jompikumpi sopimuksen osapuolista irtisanoo sopimuksen.

Lisäksi artiklan 3 kohdan mukaisesti perhe- ja puolisosopimuksen perusteella tehtävä ansiotyö ei oikeuta perheenjäsentä jatkamaan oleskeluaan vastaanottajavaltiossa, eikä pysymään sellaisessa ansiotyössä tai ryhtymään toiseen ansiotyöhön vastaanottajavaltiossa sen jälkeen, kun luvan voimassaolo on päättynyt. Diplomaatin perheenjäsenenä tapahtunutta tilapäistä oleskelua ei huomioida myöskään pysyvän oleskeluluvan myöntämiseen ulkomaalaislain 56 §:n nojalla vaadittavaksi oleskeluksi, mikäli perheenjäsen myöhemmin hakisi pysyvää oleskelulupaa.

Määräykset kuuluvat lainsäädännön alaan.

**4 artikla. Menettelyt.** Artiklassa määrätään työntekoon liittyvistä hallinnollisista menettelyistä. Ansiotyön tekeminen perhe- ja puolisosopimuksen nojalla edellyttää lähettäjävaltion diplomaattisen tai konsuliedustuston tai kansainvälisessä järjestössä olevan edustuston tekemää ilmoitusta vastaanottajavaltion ulkoministeriön protokollapalveluille. Ulkoministeriö vastaa ilmoitukseen nootitse selvitettyään henkilön aseman. Suomessa ei myönnettäisi erillistä oleskelulupaa tai oikeutta työntekoon vaan oikeus työntekoon tulisi suoraan ulkomaalaislaista, siten kuin sitä on esityksellä HE 155/2025 vp esitetty muutettavaksi. Ulkoministeriö ei siis toimisi hallintolain tarkoittamina lupaviranomaisena eikä näin ollen tekisi ulkomaalaislain mukaista työlupaharkintaa tai hallintopäätöstä asiassa. Ulkoministeriö toimeenpanisi sopimuksen 4 artiklassa tarkoitettua menettelyä. Mahdolliset ristiriidat ratkaistaisiin sopimuksen 8 artiklan menettelyä noudattaen. Tällainen mahdollinen ristiriita voisi syntyä käytännössä esimerkiksi silloin, kun henkilön asemaa ei voitaisi todeta puutteellisen pyynnön vuoksi.

Sopimuksen 4 artikla liittyy perustuslain 10 §:ssä säädettyyn yksityiselämän suojaan ja henkilötietojen suojaan. Henkilötietojen suojasta on säädetty EU:n yleisessä tietosuojasetuksessa (Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2016/679, annettu 27 päivänä huhtikuuta 2016, luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta) ja tietosuojalaissa (1050/2018).

Sopimuksen 4 artikla muodostaa lakisääteisen velvoitteen ottaa vastaan ja käsitellä ilmoitus työnteke-oikeuden saamiseksi. Tätä tehtävää suorittaessa ulkoministeriö käsittelee henkilötietoja ja toimisi rekisterinpitäjänä. Henkilötietojen käsittely perustuisi tietosuoja-asetuksen 6 artiklan 1 kohdan c alakohtaan, jonka mukaan käsittely on lainmukaista, jos se on tarpeen rekisterinpitäjän lakisääteisen velvoitteen noudattamiseksi.

Arkaluonteisiin henkilötietoihin kuuluvat muun muassa EU:n yleisen tietosuoja-asetuksen 9 artiklassa tarkoitetut erityiset henkilötietoryhmät. Niitä ei pääsääntöisesti ole tarpeen käsitellä sopimuksen 4 artiklassa tarkoitetussa menettelyissä. EU:n yleisen tietosuoja-asetuksen 9 artiklan mukaisia erityisten henkilötietoryhmien käsittelyä on sellaisten henkilötietojen käsittely, joista ilmenee rotu tai etninen alkuperä, poliittisia mielipiteitä, uskonnollinen tai filosofinen vakaumus tai ammattiliiton jäsenyys sekä geneettisten tietojen käsittely, biometristen tietojen käsittely henkilön yksiselitteistä tunnistamista varten tai terveyttä koskevien tietojen taikka luonnollisen henkilön seksuaalista käyttäytymistä ja suuntautumista koskevien tietojen käsittely. Perhe- ja puolisosopimuksen 4 artiklassa tarkoitettujen ilmoitusten käsittelyyn voi kuitenkin poikkeuksellisesti sisältyä tällaisten tietojen käsittelyä, mutta tämän ei arvioida aiheuttavan sellaisia erityisiä yleisen tietosuoja-asetuksen tarkoittamia uhkia tai riskejä, joiden vuoksi asiasta olisi välttämätöntä säätää erikseen erityislainsäädännössä kansallisen liikkumavaran puitteissa. Siinä tapauksessa, että tällaisia tietoja käsiteltäisiin, peruste tietojen käsittelylle tulisi yleisen tietosuoja-asetuksen 9 artiklan 2 kohdan g alakohdasta, jota täydentää tietosuojalain (1050/2018) 6 §:n 1 momentin 2 kohta. Kyseisen tietosuojalain säännöksen mukaan tietosuoja-asetuksen 9 artiklan 1 kohtaa ei sovelleta tietojen käsittelyyn, josta säädetään laissa tai joka johtuu välittömästi rekisterinpitäjälle laissa säädetystä tehtävästä. Ulkoministeriölle annettu tehtävä perustuu sopimuksen 4 artiklaan, joka saatetaan voimaan lailla. Erityisten henkilötietoryhmien tietojen käsittelyn suojatoimista säädetään tietosuojalain 6 §:n 2 momentissa.

Määräykset kuuluvat lainsäädännön alaan.

**5 artikla. Siviili- ja hallinto-oikeudellinen koskemattomuus.** Artiklassa määrätään siviili- ja hallinto-oikeudellisesta koskemattomuudesta. Sopimusmääräyksen nojalla perheenjäsenet, jotka nauttivat lainkäytöllistä koskemattomuutta Wienin diplomaattisopimuksen, Wienin konsulisopimuksen tai muun sovellettavan kansainvälisen asiakirjan perusteella, ja jotka tekevät ansiotyötä perhe- ja puolisosopimuksen mukaisesti, eivät nauti koskemattomuutta siviili- ja hallinto-oikeudellisesta lainkäytöstä tai tuomioiden täytäntöönpanosta sellaisten tekojen ja laiminlyöntien osalta, jotka on tehty kyseisen ansiotyön yhteydessä, ja jotka kuuluvat vastaanottajavaltion siviili- tai hallinto-oikeudelliseen lainkäyttövaltaan. Sopimusmääräys ei merkitse luopumista siviili- ja hallinto-oikeudellisesta koskemattomuudesta muiden kuin ansiotyön yhteydessä tehtyjen tekojen tai laiminlyöntien osalta.

Lainkäytöstä säädetään useassa eri kansallisessa säädöksessä ja etsinnästä, takavarikosta, menettämisseuraamuksesta ja muista pakkotoimenpiteistä säädetään Suomessa pääsääntöisesti pakkokeinolaissa (806/2011). Lainkäytöllinen koskemattomuus merkitsee vapautusta tuomiovallasta. Omaisuuden vapautus pakkotoimista koskee erilaisia hallinnollisia ja prosessuaalisia pakkokeinoja ja turvaamistoimenpiteitä.

Sopimuksen siviili- ja hallinto-oikeudellista koskemattomuutta käsittelevät määräykset kuuluvat lainsäädännön alaan.

**6 artikla. Rikosoikeudellinen koskemattomuus.** Artiklassa määrätään rikosoikeudellisesta koskemattomuudesta. Wienin diplomaattisopimukseen, Wienin konsulisopimukseen tai muuhun sovellettavaan kansainväliseen asiakirjaan perustuvasta rikosoikeudellisesta

koskemattomuudesta luopuminen ei seuraa suoraan perhe- ja puolisosopimusten määräyksistä, vaan edellyttää nimenomaista toimenpidettä lähettäjävaltiolta.

Kun on kyse perheenjäsenestä, joka nauttii rikosoikeudellista koskemattomuutta jonkin edellä mainitun sopimuksen perusteella, ja on syytettynä työnsä yhteydessä tehdystä rikoksesta, vastaanottajavaltion on esitettävä virallinen, kirjallinen pyyntö lähettäjävaltiolle rikosoikeudellista lainkäyttövaltaa koskevasta vapautuksesta luopumisesta ja mahdollista tuomion täytäntöönpanoa koskevasta vapautuksesta luopumisesta, ja lähettäjävaltion on käsiteltävä tällaiset pyynnot huolellisesti. Tuomion täytäntöönpanon luopumisen osalta edellytetään erillistä luopumista, sillä se ei kuulu ilman nimenomaista ilmoitusta rikosoikeudellisesta koskemattomuudesta luopumisen piiriin.

Rikosoikeudellista lainkäyttöä säännellään Suomessa rikoslailla (39/1889) ja rikosprosessilainsäädännöllä. Määräykset kuuluvat siten lainsäädännön alaan.

**7 artikla. Verotus- ja sosiaaliturvajärjestelmät.** Artiklassa määrätään sopimuksen nojalla tehtävään ansiotyöhön sovellettavan työntekovaltion vero- ja sosiaaliturvalainsäädäntöä.

Verovelvollisuuden perusteista säädetään perustuslain 81 §:n mukaan lailla. Ansiotulojen verotuksen osalta erityisesti tuloverolaki (1535/1992) on keskeinen.

Sosiaaliturvaa koskevat säädökset ovat niin ikään yksilön oikeuksiin ja velvollisuuksiin vaikuttavina lainsäädäntöä (perustuslain 80 §). Velvollisuudesta maksaa työeläkevakuutusmaksua säädetään työeläkelaeissa, joista keskeisimmät ovat työntekijän eläkelaki (395/2006), yrittäjän eläkelaki (1272/2006) ja julkisten alojen eläkelaki (81/2016). Muista työntekijän tai yrittäjän pakollisista sosiaaliturvamaksuista säädetään työttömyysetuuksien rahoituksesta annetussa laissa (555/1998) sekä sairausvakuutuslaissa (1224/2004). Uruguayn kanssa sosiaaliturvasta tehty sopimus on allekirjoitettu 7.10.2025 ja se tulee voimaan, kun tarvittavat voimaansaattamistoimet on tehty molemmissa maissa. Kun sosiaaliturvasopimus on tullut voimaan, maiden välillä liikkuvien henkilöiden sosiaaliturvan määräytymiseen vaikuttaa kummankin maan kansallisen lainsäädännön lisäksi sosiaaliturvasopimuksen määräykset. Sosiaaliturvasopimuksen voimaantultua se soveltuu myös Suomen ja Uruguayn välisen perhe- ja puolisosopimuksen perusteella työskenteleviin henkilöihin.

Sosiaaliturvamaksut on lähtökohtaisesti maksettava Suomen lainsäädännön mukaisesti myös Suomessa tehdystä etätyöstä saadusta palkasta.

Määräykset kuuluvat lainsäädännön alaan.

**8 artikla. Riitojen ratkaiseminen.** Artiklassa määrätään riitojen ratkaisemisesta. Erimielisyydet ratkaistaan diplomaattiteitse osapuolten yhteisestä sopimuksesta.

**9 artikla. Muutokset.** Artiklassa määrätään sopimuksen muuttamisesta ja soveltamisesta perustettaessa uusi diplomaattinen edustusto tai konsuliedustusto.

Sopimusta voidaan muuttaa osapuolten keskinäisellä, noottienvaihdolla tehtävällä sopimuksella. Muutosten voimaantuloon sovelletaan samoja menettelyitä kuin koko sopimuksen voimaantuloon.

Sopimuksen määräyksiä sovelletaan vastavuoroisesti ja muuttamattomina, mikäli jompikumpi osapuoli perustaa diplomaattisen edustuston tai konsuliedustuston toisen osapuolen alueelle.

**10 artikla. Voimaantulo, voimassaolo ja irtisanominen.** Artikla sisältää sopimuksen loppumääräykset koskien sopimuksen voimaantuloa, voimassaoloa ja irtisanomista. Sopimus tulee voimaan toiseksi seuraavan kuukauden ensimmäisenä päivänä sen jälkeen, kun jälkimmäinen ilmoitus voimaantulon edellyttämien kansallisten menettelyiden päättymisestä on vastaanotettu. Sopimus on voimassa toistaiseksi ja se voidaan irtisanoa kuuden kuukauden irtisanomisajalla.

## **7 Voimaantulo**

Sopimus tulee voimaan sen 10 artiklan mukaan toiseksi seuraavan kuukauden ensimmäisenä päivänä sen jälkeen, kun jälkimmäinen ilmoitus sopimuksen voimaantulon edellyttämien sisäisten menettelyjen päättämisestä on otettu vastaan.

Ehdotetaan, että esitykseen sisältyvä laki tulee voimaan valtioneuvoston säädettävänä ajankohtana samanaikaisesti sopimuksen kanssa.

## **8 Ahvenanmaan maakuntapäivien suostumus**

Sopimus ei sisällä Ahvenanmaan itsehallintolain (1144/1991) mukaan määräyksiä maakunnan toimivaltaan kuuluvissa asioissa, eikä sopimuksen voimaansaattamislailla ole siten tarpeen hankkia Ahvenanmaan maakuntapäivien hyväksyntää Ahvenanmaan itsehallintolain 59 §:n mukaisesti.

## **9 Suhde muihin esityksiin**

Hallitus valmistelee esitystä eduskunnalle virallisten työntekijöiden huollettavien ansiotyöstä Suomen tasavallan hallituksen ja Amerikan yhdysvaltojen hallituksen kanssa tehdyn sopimuksen hyväksymiseksi ja voimaansaattamiseksi ja ulkomaalaislain 81 a ja 81 b § muuttamisesta, jossa ehdotetaan muutettavaksi ulkomaalaislain 81 a ja 81 b §:iä. Esityksen mukaisesti perhe- ja puolisosopimuksissa sovittu työnteko-oikeus perustuisi jatkossa suoraan ulkomaalaislakiin eikä erillistä työntekijän oleskelulupaa enää tarvittaisi. Esitys on tarkoitus antaa eduskunnalle viikolla 43/2025.

## **10 Eduskunnan suostumuksen tarpeellisuus ja käsittelyjärjestys**

### **10.1 Eduskunnan suostumuksen tarpeellisuus**

Perustuslain 94 §:n 1 momentin mukaan eduskunta hyväksyy sellaiset valtiosopimukset ja muut kansainväliset velvoitteet, jotka sisältävät lainsäädännön alaan kuuluvia määräyksiä tai ovat muutoin merkitykseltään huomattavia taikka vaativat perustuslain mukaan muusta syystä eduskunnan hyväksymisen. Perustuslakivaliokunnan tulkintakäytännön mukaan eduskunnan hyväksymistoimivalta kattaa kaikki aineelliselta luonteeltaan lain alaan kuuluvat kansainvälisen velvoitteen määräykset. Määräykset luetaan kuuluviksi lainsäädännön alaan, jos (1) määräys koskee jonkin perustuslaissa turvatun perusoikeuden käyttämistä tai rajoittamista, (2) määräys muutoin koskee yksilön oikeuksien tai velvollisuuksien perusteita, (3) määräyksen tarkoittamasta asiasta on perustuslain mukaan säädettävä lailla, (4) määräyksen tarkoittamasta asiasta on voimassa lain säännöksiä tai (5) jos määräyksen tarkoittamasta asiasta on Suomessa vallitsevan käsityksen mukaan säädettävä lailla. Kysymykseen ei vaikuta, onko jokin määräys ristiriidassa vai sopusoinnussa Suomessa lailla annetun säännöksen kanssa (PeVL 11/2000 vp, PeVL 12/2000 vp ja PeVL 45/2000 vp).

Eduskunnan hyväksyttäväksi esitetyn sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvat määräykset koskevat edellä jaksossa 6 esitetyin perustein tutkintojen tunnustamista, kansallisesta turvallisuudesta johtuvia rajoitteita työlupien myöntämiseen sekä ansiotyöluvan päättymistä (3 artikla), työntekoon liittyviä hallinnollisia menettelyjä (4 artikla), siviili- ja hallinto-oikeudellista lainkäyttövaltaa (5 artikla), rikosoikeudellista koskemattomuutta ja siitä luopumista (6 artikla), sekä verotus- ja sosiaaliturvajärjestelmiä (7 artikla).

Myös sopimusten keskeiset määritelmät sisältävän 2 artiklan on katsottava kuuluvan lainsäädännön alaan, koska määritelmät vaikuttavat välillisesti sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien aineellisten määräysten sisältöön ja soveltamiseen ja kuuluvat siksi itsekin lainsäädännön alaan (PeVL 6/2001 vp ja PeVL 24/2001 vp).

## **10.2 Käsittelyjärjestys**

Koska sopimus ei sisällä määräyksiä, jotka koskisivat perustuslakia sen 94 §:n 2 momentissa tai 95 §:n 2 momentissa tarkoitetulla tavalla, sopimus voidaan hallituksen käsityksen mukaan hyväksyä äänten enemmistöllä ja ehdotus sen voimaansaattamislainsäädännön alaan kuuluvien aineellisten määräysten sisältöön ja soveltamiseen ja kuuluvat siksi itsekin lainsäädännön alaan (PeVL 6/2001 vp ja PeVL 24/2001 vp).

### *1. ponsi*

Edellä olevan perusteella ja perustuslain 94 §:n mukaisesti esitetään, että eduskunta hyväksyisi diplomaattisten edustustojen, konsuliedustustojen tai kansainvälisissä hallitustenvälisissä järjestöissä toimivien edustustojen työntekijöiden perheenjäsenten ansiotyöstä Suomen tasavallan hallituksen ja Uruguayn itäisen tasavallan hallituksen välillä Helsingissä 18.11.2024 tehdyn sopimuksen.

### *2. ponsi*

Koska sopimus sisältää määräyksiä, jotka kuuluvat lainsäädännön alaan, annetaan samalla eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

## **Laki**

### **diplomaattisten edustustojen, konsuliedustustojen tai kansainvälisissä hallitustenvälisissä järjestöissä toimivien edustustojen työntekijöiden perheenjäsenten ansiotyöstä Uruguayn itäisen tasavallan kanssa tehdystä sopimuksesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

#### **1 §**

Diplomaattisten edustustojen, konsuliedustustojen tai kansainvälisissä hallitustenvälisissä järjestöissä toimivien edustustojen työntekijöiden perheenjäsenten ansiotyöstä Suomen tasavallan hallituksen ja Uruguayn itäisen tasavallan hallituksen välillä Helsingissä 19 päivänä marraskuuta 2024 tehdyn sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvat määräykset ovat lakina voimassa sellaisina kuin Suomi on niihin sitoutunut.

#### **2 §**

Sopimuksen muiden kuin lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta säädetään valtioneuvoston asetuksella.

#### **3 §**

Tämän lain voimaantulosta säädetään valtioneuvoston asetuksella.

---

Helsingissä 4.12.2025

**Pääministeri**

**Petteri Orpo**

Ulkoministeri Elina Valtonen

**SOPIMUS SUOMEN TASAVALLAN JA  
URUGUAYN ITÄISEN TASAVALLAN  
VÄLILLÄ NIIDEN DIPLOMAATTISTEN  
EDUSTUSTOJEN,  
KONSULIEDUSTUSTOJEN TAI  
KANSAINVÄLISISSÄ  
HALLITUSTENVÄLISISSÄ  
JÄRJESTÖISSÄ TOIMIVIEN  
EDUSTUSTOJEN TYÖNTEKIJÖIDEN  
PERHEENJÄSENTEN ANSIOTYÖSTÄ**

**AGREEMENT BETWEEN THE  
REPUBLIC OF FINLAND AND THE  
ORIENTAL REPUBLIC OF URUGUAY  
ON THE GAINFUL OCCUPATION OF  
DEPENDENTS OF EMPLOYEES OF  
THEIR DIPLOMATIC MISSIONS,  
CONSULAR POSTS OR MISSIONS TO  
INTERNATIONAL GOVERNMENTAL  
ORGANIZATIONS**

**1 artikla  
Tarkoitus**

Suomen tasavalta ja Uruguayn itäinen tasavalta (jäljempänä "osapuolet") sopivat vastavuoroisesti, että niiden lähettäjävaltion työntekijöiden perheenjäsenille, jotka on määrätty toimimaan virallisessa tehtävässä vastaanottajavaltiossa diplomaattisen edustuston, konsuliedustuston tai kansainvälisessä hallitustenvälisessä järjestössä toimivan edustuston jäsenenä, annetaan lupa tehdä ansiotyötä vastaanottajavaltiossa tämän sopimuksen määräysten mukaisesti.

**Article 1  
Purpose**

The Republic of Finland and the Oriental Republic of Uruguay (hereinafter referred to as the Parties) agree, on the basis of reciprocity, that dependents of employees of the sending State assigned to official duty in the receiving State as members of a diplomatic mission or a consular post or as members of a mission to an international governmental organization are authorized to engage in gainful occupation in the receiving State in accordance with the terms of this Agreement.

**2 artikla  
Määritelmät**

Tässä sopimuksessa:

- i) "työntekijä" tarkoittaa lähettäjävaltiosta tulevaa henkilöä, joka ei ole vastaanottajavaltion kansalainen eikä asu siellä pysyvästi ja joka on määrätty toimimaan virallisessa tehtävässä vastaanottajavaltiossa olevan diplomaattisen edustuston, konsuliedustuston tai kansainvälisessä hallitustenvälisessä järjestössä toimivan edustuston jäsenenä;
- ii) "perheenjäsen" tarkoittaa

**Article 2  
Definitions**

In this Agreement:

- i) "Employee" means a person from the sending State, who is not a national of or a permanent resident in the receiving State and is assigned to official duty as a member of a diplomatic mission or a consular post, or as a member of a mission to an international governmental organization in the receiving State;
- ii) "Dependent" means

- aviopuolisoa,
- rekisteröityä kumppania tai
- diplomaattisen edustuston,
- konsuliedustuston tai kansainvälisessä hallitustenvälisessä järjestössä toimivan työntekijän mukana seuraavaa, hänen talouteensa kuuluvaa naimatonta ja hänen huollettavanaan olevaa lasta, jonka kyseinen edustusto on ilmoittanut vastaanottajavaltiolle ja jonka vastaanottajavaltio on hyväksynyt;

iii) ”ansiotyö” tarkoittaa

- yksityisoikeudelliseen työsopimukseen perustuvaa työtä,
- itsenäistä ammatinharjoittamista tai
- itsenäistä yksityisen yritystoiminnan harjoittamista.

Tätä sopimusta ei sovelleta perheenjäsenen työskentelyyn lähettäjävaltion tai muun valtion diplomaattisessa edustustossa tai konsuliedustustossa tai kansainvälisessä hallitustenvälisessä järjestössä toimivassa edustustossa, eikä sopimus vaikuta millään tavoin tällaiseen työskentelyyn.

### 3 artikla Edellytykset

Sallittavan ansiotyön luonteelle tai lajille ei aseteta rajoituksia. Erityistä kelpoisuutta edellyttävässä ammatissa tai toiminnassa perheenjäsenen on kuitenkin noudatettava vastaanottajavaltion määräyksiä kyseisen ammatin tai toiminnan harjoittamisesta. Lupa ansiotyön tekemiseen voidaan myös evätä tapauksissa, joissa turvallisuussyistä työhön voidaan ottaa ainoastaan vastaanottajavaltion kansalaisia.

Tämä sopimus ei merkitse todistusten ja tutkintojen tai opintojen tunnustamista osapuolten valtioiden välillä.

Tämän sopimuksen mukaisen ansiotyöluvan voimassaolon katsotaan päättyvän ilman ennakkoilmoitusta samalla, kun työntekijän tehtävä vastaanottajavaltiossa päättyy tai kun jompikumpi osapuoli irtisanoo tämän sopimuksen. Tämän sopimuksen perusteella

- a spouse,
- a registered partner, or
- an unmarried and dependent child who forms part of the household, accompanying an employee of the diplomatic mission or consular post and who has been communicated to the receiving State by the respective diplomatic mission or consular post, or as a member of a mission to an international governmental organization in the receiving State and approved by the receiving State.

iii) "Gainful Occupation" means:

- work under a private service contract;
- the independent practice of a profession; or
- the independent operation of a private enterprise.

Service of a Dependent in a diplomatic mission or a consular post of the sending State or other states or in a mission to an international governmental organization is not covered, and is in no way affected, by this Agreement.

### Article 3 Conditions

There shall be no restrictions as to the nature or type of Gainful Occupation to be authorized. However, it shall be understood that in the case of professions or activities requiring special qualifications, it shall be necessary for the Dependent to comply with the rules that govern the practice of that profession or activity in the receiving State. In addition, the authorization may be withheld in cases where, by reasons of security, only nationals of the receiving State can be employed.

This Agreement does not imply recognition of diplomas and degrees or studies between the two States.

An authorization for Gainful Occupation under this Agreement is deemed to be terminated without prior notification upon the termination of the assignment of the

tehty ansiotyö ei oikeuta perheenjäsentä jatkamaan oleskeluaan vastaanottajavaltiossa eikä pysymään kyseisessä ansiotyössä tai tekemään toista ansiotyötä vastaanottajavaltiossa sen jälkeen, kun luvan voimassaolo on päättynyt.

#### 4 artikla Menettelyt

Ennen kuin perheenjäsen voi tehdä ansiotyötä vastaanottajavaltiossa, lähettäjävaltion edustusto tekee asiaa koskevan virallisen ilmoituksen vastaanottajavaltion ulkoministeriön protokollaosastolle. Todettuaan, ettei oikeudellisia esteitä ole, ulkoministeriö ilmoittaa viipymättä ja virallisesti lähettäjävaltion edustustolle, että kyseisellä perheenjäsenellä on lupa tehdä ansiotyötä, jollei vastaanottajavaltion sovellettavista määräyksistä muuta johdu.

#### 5 artikla Siviili- ja hallinto-oikeudellinen koskemattomuus

Perheenjäsentä, joka tekee ansiotyötä tämän sopimuksen mukaisesti ja joka on vapautettu vastaanottajavaltion lainkäyttövallasta 18 päivänä huhtikuuta 1961 tehdyn diplomaattisia suhteita koskevan Wienin yleissopimuksen tai muun sovellettavan kansainvälisen asiakirjan mukaisesti, ei ole vapautettu siviili- ja hallinto-oikeudellisesta lainkäyttövallasta tai mahdollisen tuomion täytäntöönpanosta tähän ansiotyöhön liittyvässä asiassa.

#### 6 artikla Rikosoikeudellinen koskemattomuus

Jos perheenjäsen on vapautettu rikosoikeudellisesta lainkäyttövallasta diplomaattisia suhteita koskevan Wienin yleissopimuksen tai muun sovellettavan

Employee in the receiving State, or upon the termination of this Agreement by either Party. Gainful Occupation engaged in in accordance with this Agreement shall not entitle the Dependent to continue to reside in the receiving State, nor shall it entitle the said Dependent to remain in such Gainful Occupation or enter into other Gainful Occupation in the receiving State after the authorization has terminated.

#### Article 4 Procedures

Before a Dependent may engage in Gainful Occupation in the receiving State, the mission or consular post of the sending State shall make an official notification to that effect to the Protocol Department of the Ministry for Foreign Affairs of the receiving State. Upon verification of the absence of legal impediments, the Ministry for Foreign Affairs shall promptly and officially inform the mission or consular post of the sending State that the Dependent is authorized to engage in Gainful Occupation subject to the applicable regulations of the receiving State.

#### Article 5 Immunity from Civil and Administrative Jurisdiction

A Dependent who engages in Gainful Occupation under this Agreement and who has immunity from the jurisdiction of the receiving State in accordance with the Vienna Convention on Diplomatic Relations of 18 April 1961, or with any other applicable international instrument, shall not enjoy immunity from civil and administrative jurisdiction or the execution of a possible judgement with respect to any matter arising from such Gainful Occupation.

#### Article 6 Immunity from Criminal Jurisdiction

In the case of a Dependent who enjoys immunity from criminal jurisdiction in accordance with the Vienna Convention on Diplomatic Relations or any other

kansainvälisen asiakirjan mukaisesti, tätä koskemattomuutta koskevia määräyksiä sovelletaan sellaisiin tekoihin tai laiminlyönteihin, jotka on tehty kyseisen ansiotyön yhteydessä. Lähettäjävaltio harkitsee kuitenkin huolellisesti jokaista vastaanottajavaltion pyyntöä, joka koskee luopumista perheenjäsenen rikosoikeudellisesta koskemattomuudesta. Tällaisen rikosoikeudellisesta koskemattomuudesta luopumisen ei tulkita koskevan vapautusta tuomioiden täytäntöönpanosta, jonka osalta edellytetään erillistä luopumista. Lähettäjävaltio harkitsee vakavasti kaikkia tätä koskevia vastaanottajavaltion pyyntöjä.

#### 7 artikla

#### Verotus- ja sosiaaliturvajärjestelmät

Perheenjäseneen, joka tekee ansiotyötä tämän sopimuksen mukaisesti, sovelletaan vastaanottajavaltion verotus- ja sosiaaliturvajärjestelmiä kaikissa asioissa, jotka liittyvät ansiotyöhön kyseisessä valtiossa.

#### 8 artikla

#### Riitojen ratkaiseminen

Tämän sopimuksen tulkintaa ja täytäntöönpanoa koskevat eroavuudet ja riidat ratkaistaan diplomaattiteitse yhteisestä sopimuksesta.

#### 9 artikla

#### Muutokset

Tätä sopimusta voidaan muuttaa osapuolten keskinäisellä sopimuksella vaihtamalla diplomaattisia nootteja. Muutos tulee voimaan 10 artiklassa määrätyn menettelyn mukaisesti.

Jos jompikumpi osapuoli perustaa diplomaattisen edustuston tai konsuliedustuston toisen osapuolen alueelle, sovelletaan tämän sopimuksen määräyksiä muuttamattomina ja vastavuoroisesti.

#### 10 artikla

applicable international instrument, the provisions establishing such immunity shall be applied with respect to any action or omission originating in the performance of the Gainful Occupation. However, the sending State shall carefully consider any request submitted by the receiving State for waiver of the immunity of a Dependent from criminal jurisdiction. Such a waiver of immunity from criminal jurisdiction shall not be construed as extending to immunity from the execution of sentences, for which a separate waiver will be required. The sending State shall give serious consideration to any request to that effect by the receiving State.

#### Article 7

#### Fiscal and social security regimes

A Dependent who engages in Gainful Occupation under this Agreement shall be subject to the fiscal and social security regimes of the receiving State for all matters concerned with the Gainful Occupation in that State.

#### Article 8

#### Settlement of Disputes

Any differences or disputes regarding the interpretation and implementation of this Agreement shall be resolved through diplomatic channels and by mutual consent.

#### Article 9

#### Amendments

This Agreement may be amended by mutual accord between the Parties, with the exchange of diplomatic notes. The amendment shall enter into force in conformity with the procedure established in Article 10.

The terms of this Agreement shall apply without further amendments, on a reciprocal basis, if a diplomatic mission or consulate is opened by either party in the territory of the other party.

#### Article 10

#### Voimaantulo, voimassaolo ja irtisanominen

Tämä sopimus on voimassa toistaiseksi. Kumpikin osapuoli voi milloin tahansa irtisanoa sopimuksen ilmoittamalla asiasta kirjallisesti toiselle osapuolelle kuusi kuukautta etukäteen.

Osapuolet ilmoittavat toisilleen diplomaattiteitse, kun tämän sopimuksen voimaantulon edellyttämät kansalliset oikeudelliset menettelyt on toteutettu. Sopimus tulee voimaan toiseksi seuraavan kuukauden ensimmäisenä päivänä sen jälkeen, kun jälkimmäinen ilmoitus on vastaanotettu.

Tämän vakuudeksi asianmukaisesti valtuutetut osapuolten edustajat ovat allekirjoittaneet tämän sopimuksen Helsingissä 18 päivänä marraskuuta 2024 kahtena alkuperäiskappaleena espanjan, suomen ja englannin kielellä, kaikkien tekstien ollessa yhtä todistusvoimaiset. Jos sopimuksesta syntyy tulkintaeroja, englanninkielinen teksti on ratkaiseva.

#### Entry into Force, Duration and Termination

This Agreement shall remain in force for an indefinite period. Either Party may terminate it any time by giving six (6) months' advance notice in writing to the other Party.

The Parties shall notify each other through diplomatic channels of the completion of the national legal procedures necessary for the entry into force of this Agreement. The Agreement shall enter into force on the first day of the second month following the receipt of the later notification.

In witness whereof, the duly authorized representatives of the Parties have signed this Agreement, done in the city of Helsinki on 18 November, 2024, in two original copies, in the Finnish, Spanish and English languages, all texts being equally authentic. In case of any divergence of interpretation of this Agreement, the English text shall prevail.